

Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència PAUTES D'ACTUACIÓ PER L'ATENCIÓ A LA SITUACIÓ DE FINAL DE VIDA EN PACIENTS AMB INFECCIÓ PER SARS-CoV-2.

ÀREA DEL MALAT CRÍTIC

ELABORAT PER:	REVISAT PER:	APROVAT PER:
Anna Auge Ruiz. Infermera. Metodologia. CCSPT Rosa Jam Gatell. Gestora assistencial d'Infermeria. Àrea de Crítics Carmen Partera Luque. Infermera. Servei qualitat i seguretat. CCSPT Laura Porcar Andreu. Gestora assistencial d'Infermeria. Bloc quirúrgic. CCSPT 21/04/2020	Montserrat Duarte Campaña. Gestora assistencial d'Infermeria. Àrea hospitalització 5 pl. Cristina Fortià Palahi. Metgessa Coordinadora mèdica. Àrea de Crítics. Comitè Ètica. CCSPT . Francisca Pérez López. Infermera. Àrea de Crítics. Comitè Ètica CCSPT 21/04/2020	Mireia Subirana Casacuberta. Direcció Infermeria. CCSPT 21/04/2020

	DOCUMENT	CODI	DATA	REV	
	Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència	xx-xx-000	24/04/2020		Pàg. 2 de 7
	Propera revisió: mes 20xx				

ÍNDEX

	Pàgina
1. INTRODUCCIÓ	3
2. OBJECTIU	3
3. RECOMANACIONS GENERALS	3
3.1. Quan el pacient entri en situació de final de vida	3
• Equip assistencial	3
• Pacient	4
• Familiars	4
3.2. Quan el pacient mori	5
4. Bibliografia	6
5. Annex. Recomanacions escrites per facilitar als familiars	7

1. INTRODUCCIÓ

Davant de la situació de pandèmia de malaltia per coronavirus i amb l'objectiu de garantir la seguretat de familiars i treballadors una de les mesures que es van prendre pel Comitè Executiu de Crisi del CCSPT (Consorti Corporació Sanitària Parc Taulí) va ser restringir les visites de familiars a pacients, excepte pels acompanyants de menors i pacients en situació de final de vida. Enfront aquesta situació d'excepcionalitat en l'àrea de crítics s'han acordat mesures per poder atendre a les necessitats dels familiars de pacients en el procés de final de vida.

Com professionals sanitaris de l'Àrea de Crítics coneixem la importància que té per la família acompanyar al pacient en el seu procés de final de vida. Un acompanyament que té l'objectiu per la família d'adonar-se de la proximitat de la pèrdua i de la seva irreversibilitat, per acomiadar-se i per començar a sentir les diferents emocions del dol. Som el nexa d'unió entre el pacient i els familiars, és important l'acompanyament i l'empatia amb els familiars per pal·liar els efectes de la distància física que esdevé en aquest context d'infecció per SARS-CoV-2.

En aquest context el document pretén donar unes pautes generals d'actuació davant el final de vida dels pacients afectats per infecció per SARS-CoV-2. Una situació excepcional que està fent canviar la manera de procedir habitual i ens obliga a pensar noves estratègies d'adaptació.

2. OBJECTIU

L'objectiu principal és establir les pautes generals d'actuació davant el final de vida i de mort dels pacients afectats per la infecció COVID-19.

3. RECOMANACIONS GENERALS

Les pautes a considerar en el procés de final de vida del pacient afectat per la infecció COVID-19 són detallades a continuació.

3.1. Quan el pacient entri en procés de final de vida

Equip assistencial

- En el moment que es detecti que el pacient està entrant en una situació de final de vida, el metge informará als familiars i/o representants legals del pacient aquesta informació clínica. Llavors caldrà planificar com s'efectuarà l'adequació de l'esforç terapèutic a fi i efecte que el pacient rebi les cures pal·liatives que requereixi. Infermeria participarà en aquest moment d'informació i acompanyament a la família.

	DOCUMENT	CODI	DATA	REV	
	Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència	xx-xx-000	24/04/2020		Pàg. 4 de 7
	Propera revisió: mes 20xx				

- S'ha de mantenir sempre comunicació activa i d'ajuda emocional a la família. És important promoure una lectura constructiva de com se l'està cuidant (o se l'ha cuidat), i que s'ha vigilat que no tingui dolor.
- S'ha d'oferir als familiars la possibilitat de visitar/acompanyar al seu familiar durant el procés de mort.
- Enfront de la previsible defunció del pacient després de la retirada de determinats tractaments, és recomanable acordar amb els familiars el moment d'aquesta suspensió perquè puguin tenir temps d'acompanyar i acomiadar-se del pacient.
- Si els familiars desitgen visitar/acompanyar al seu familiar. Abans d'entrar a la unitat caldrà explicar:
  - Se'ls informarà de les característiques de les instal·lacions on es troba ingressat el seu familiar, és a dir, si és es tracta d'una zona oberta (com semicrítics o el frontal de la Gran Via) o d'una amb boxes individuals (UCI), la disposició dels pacients, sorolls d'alarmes,...
  - En el cas de l'UCI amb box individual. Els familiars podran veure al seu familiar a través de la finestra del box o si ho desitgen podran entrar.
- Es farà un condicionament dels espais.
  - Espais oberts (frontal Gran Via). Per preservar la intimitat dels altres pacients ingressats, es disposaran paravents de tal manera que es minimitzi la visualització d'aquests.
  - Es facilitarà la disposició d'algunes cadires al voltant del pacient, si cal (depèn de si hi ha familiars que ho necessitin).

Pacient

- Durant aquest procés s'ha de administrar l'analgèsia i sedació al pacient que necessiti i les cures d'higiene i confort. A més a més de tenir cura de l'aspecte físic i olor envers la família.
- Sempre que sigui possible, es traslladarà al pacient en una zona/espai que ofereixi intimitat. A tal fi, es valorarà el trasllat a un box individual i en el cas de no ser possible es farà una adequació de la zona per aconseguir el màxim d'intimitat amb la col·locació de paravents (en cas de sales obertes).

Familiars

- Hauran de complir amb les recomanacions de les mesures preventives (les d'aïllament de contacte) i, tot i aquestes, els familiars han de saber el risc de

	DOCUMENT	CODI	DATA	REV	
	Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència	xx-xx-000	24/04/2020		Pàg. 5 de 7
	Propera revisió: mes 20xx				

contagi que pot suposar. També se'ls indicarà que han de fer-se una higiene de mans abans i després de l'entrada.

- Els familiars han d'utilitzar els EPI necessaris per a fer la visita/acompanyament que inclou: bata (rebutjable o de cotó), mascareta quirúrgica i guants. Se'ls hi explicarà que aquest EPI ha de ser rebutjat i no podran sortir amb ell un cop visitat el seu familiar.
- S'ha de recomanar que no es podrà establir contacte físic amb el seu familiar, ni amb les superfícies de contacte o amb qualsevol altre material que pugui estar contaminat.
- El nombre de persones visitants/acompanyants es limitarà als més propers i al menor nombre possible. S'evitarà excedir de 2-3 persones, encara que sempre es valorarà individualment cada cas. S'evitarà l'entrada i sortida dels familiars durant l'acompanyament.
- El temps de visita/acompanyament es reduirà, en el mínim possible.
- També, cal tenir present proporcionar el contacte amb el/la treballadora social per ajuda i informació de tràmits, si s'escau.
- Facilitar informació escrita per als familiars (Annex 1).

3.2. Quan la mort del pacient sigui no prevista o sense presència familiar en el moment de la mort

- Avisar telefònicament a la família per informar del procediment a seguir i de l'opció d'acomiadament.
- Informar al familiar que no és recomanable establir contacte físic amb el seu familiar difunt ni amb qualsevol altre material que pugui estar contaminat i, facilitar-li l'EPI necessari perquè no hagi risc de contagi (bata rebutjable o de cotó, mascareta quirúrgica i guants).
- Deixar una possibilitat oberta als familiars que els hi permeti deixar algun objecte simbòlic, una carta d'acomiadament,... a la bossa del cos del seu familiar.
- Explicar el protocol d'enterrament establert.
- Facilitar informació escrita per als familiars (Annex 1).

	DOCUMENT	CODI	DATA	REV	
	Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència	xx-xx-000	24/04/2020		Pàg. 6 de 7
	Propera revisió: mes 20xx				

5. BIBLIOGRAFIA

1. Recomendaciones sobre la limitación de tratamientos de soporte vital en unidades de cuidados intensivos elaborado por el gt bioètica. Sociedad Española de Enfermería Intensiva y Unidades Coronarias. 2017. <https://seeiuc.org/wp-content/uploads/2017/10/RECOMENDACIONES-LTSV.pdf>. Consultat 15/04/2020
2. Recomendaciones de tratamiento al final de la vida del paciente critico. Sociedad Española de Medicina Intensiva y Unidades Coronarias. 2008. <https://www.medintensiva.org/es-recomendaciones-tratamiento-al-final-vida-articulo-S0210569108709227>. Consultat 15/04/2020
3. Plan de contingencia para los servicios de medicina intensiva frente a la pandemia COVID-19. Sociedad Española de Medicina Intensiva y Unidades Coronarias 2020. https://www.semicyuc.org/covid19_files/Plan_de_Contingencia_COVID-19.pdf. Consultat 15/04/2020
4. Recomendaciones de actuación en casos de infección por SARS-CoV-2 en pacientes con necesidades de atención paliativa. GOIB 4 abril 2020.
5. Recomendaciones para familiares para la despedida y el duelo ante la presencia del COVID-19. SECPAL 2020. <https://www.secpal.com/Documentos/Blog/covid19%20duelo%20y%20despedia%20familiares%20documento%20final%20V2.pdf>
6. Guía para las personas que sufren una pérdida en tiempos del coronavirus (COVID-19). Pautas elaboradas por profesionales especialistas en duelo y pérdidas.
7. Asociación Madrileña de Cuidados Paliativos (AMCP). Coronavirus (COVID-19). Información a tener en cuenta en la atención a pacientes con necesidad de cuidados paliativos. 2020.
8. Ministerio de Sanidad. Documento técnico: Procedimiento para el manejo de cadáveres de casos COVID-19. Versión del 26 de marzo del 2020.

Parc Taulí Hospital Universitari	DOCUMENT	CODI	DATA	REV	
	Procediment d'actuació COVID-19. Pla de Contingència	xx-xx-000	24/04/2020		
Propera revisió: mes 20xx					

6. DOCUMENTACIÓ ANNEXA

Annex 1: Recomanacions escrites per facilitar als familiars

RECOMANACIONS PER A FAMILIARS

- Seguir les indicacions del personal assistencial i preguntar qualsevol dubte.
- Rentat de mans abans de l'entrada i sortida dels espais assistencials.
- Entrar amb bata, mascareta i guants que es rebutjarà a la sortida de l'habitació/zona oberta.
- Mantenir les distàncies de seguretat amb el pacient.
- No tocar les superfícies properes al pacient.
- Tot i seguir els recomanacions establertes, cal tenir en compte que s'ha estat en contacte estret amb una persona amb infecció per CoV-2, i per tant, caldrà seguir les recomanacions del Departament de Salut i mantenir un estricte control de signes i símptomes.